

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 8

Szkoła Podstawowa nr 153

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii dla uczniów klasy 5 szkoły podstawowej

I Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne obejmujące zakres ostatniego zagadnienia, prace pisemne /sprawdziany zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny, testy sprawdzające wiadomości i umiejętności, kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość ostatniego zagadnienia bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, projekt, itp.), aktywność na lekcji, zaangażowanie.
3. Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

II Ogólne założenia edukacyjne i cele programowe:

- I. Wymagania edukacyjne uwzględniają: Podstawę programową kształcenia ogólnego z zakresu geografii
- II. Ogólne cele edukacyjne w zakresie kształcenia i wychowania zawarte w podstawie programowej:

W sferze wiedzy geograficznej:

- a) opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego,
- b) poznanie wybranych krajobrazów Polski, ich głównych cech i składników,
- c) poznanie dziedzictwa kultury regionalnej oraz narodowej,

- d) poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu i najbliższego otoczenia – „małej ojczyzny”, a także wybranych regionów świata,
- e) poznanie i opisywanie zjawisk oraz procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym Polski,
- f) poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- g) dążenie do rozumienia treści geograficznych, a nie tylko do ich pamięciowego opanowania.

II. W sferze **umiejętności i stosowania wiedzy w praktyce:**

- a) skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentację własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi,
- b) poprawne posługiwanie się językiem ojczystym,
- c) prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie,
- d) wykorzystywanie wiedzy i umiejętności geograficznych w celu lepszego rozumienia współczesnego świata,
- e) korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- f) określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, ich wpływu na warunki życia człowieka,
- g) krytyczne myślenie, formułowanie sądów, wartościowanie, ocenianie zjawisk oraz procesów społeczno-kulturowych i gospodarczych,
- h) wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

III. W sferze **postaw i wartości:**

- a) rozwijanie przekonania o użyteczności edukacji geograficznej w życiu codziennym,
- b) rozwijanie pasji poznawczej skutkującej wzrostem zainteresowania i motywacji,
- c) przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania,

- d) rozwijanie przekonania o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski, a także podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego,

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii dla uczniów klasy 5 szkoły podstawowej

konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Mapa Polski				
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia znaki kartograficzne • rysuje podziałkę liniową • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym i górskim • wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową 	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera mapę w celu uzyskania informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu oraz formy ukształtowania powierzchni, • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się planem miasta • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta • oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej i podziałki liczbowej • omawia zastosowanie map cyfrowych, • podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta
2. Krajobrazy Polski				

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia składniki krajobrazu i elementy krajobrazu najbliższej okolicy, • wymienia pasy rzeźby terenu Polski, • wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie, <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje Pojezierze Mazurskie, odczytuje z mapy nazwy największych jezior, <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Nizinę Mazowiecką oraz największe rzeki, miasta podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu, <p>wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między krajobrazami • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej • wymienia atrakcje turystyczne <ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy krajobrazu wielkomięjskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce, <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz • przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim • opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego <ul style="list-style-type: none"> • wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego <ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie • przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy • charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej • opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej
--	---	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich, Wyżynę Śląską, • wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską • określa na podstawie mapy położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej podaje nazwę parku, zwierząt żyjących w jaskiniach, • określa na podstawie mapy położenie Tatr 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje największe miasta, • wymienia gleby • omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji • wymienia dwa przykłady roślin • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr • wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach • wymienia atrakcje turystyczne Tatr 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych • charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe • opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej • charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd • opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr 	<ul style="list-style-type: none"> • planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie • przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej • przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd • przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich
--	---	--	--	---

3. Lądy i oceany

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa na globusie i mapie położenie 	
--	---	--	---	--

<p>równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe,</p> <p>•wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie</p>	<p>•porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów</p>	<p>wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie</p>	<p>punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej</p> <p>• opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana, Krzysztofa Kolumba, Marco Polo</p>	<p>• opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.</p>
---	---	--	---	--

4. Krajobrazy świata

<p>• wymienia składniki pogody</p> <p>•wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi,</p> <p>•wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej</p> <p>•podaje nazwy warstw wilgotnego lasu</p>	<p>•odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu</p> <p>wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy krajobrazowe Ziemi</p> <p>•omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych</p>	<p>• wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem</p> <p>•wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej</p> <p>• przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej</p> <p>• charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego</p>	<p>• oblicza średnią roczną temperaturę powietrza, roczną sumę opadów,</p> <p>• oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku</p> <p>• wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych</p> <p>• prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych</p>	<p>• przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych</p> <p>• omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi</p> <p>• porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt</p>
---	---	---	--	---

<p>równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje typowe rośliny i zwierzęta <p>wskazuje na mapie strefy sawann i stepów oraz wymienia gatunki roślin i zwierząt,</p> <p>wskazuje obszary występowania pustyń gorących i lodowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rośliny i zwierzęta <p>wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rośliny i zwierzęta dla strefy śródziemnomorskiej <p>wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry oraz rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt tam żyjące,</p>	<ul style="list-style-type: none"> omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria</i>, <i>pampa</i> omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy omawia klimat, rzeźbę terenu stref pustyń gorących i pustyń lodowych wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje cechy krajobrazu omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej porównuje budownictwo i życie mieszkańców tajgi i tundry 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu przedstawia podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi
---	---	--	--	---

•wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich	•charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach •opisuje rośliny i zwierzęta	• charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne	• charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach	• analizuje zmienność warunków klimatycznych i jej wpływ na ludność.
---	---	--	---	--

1. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona. Wyniki prac pisemnych podaje nauczyciel w terminie nie przekraczającym 2 tygodni. Sprawdzone prace pisemne uczeń otrzymuje na lekcji do wglądu (zgłasza ewentualne zastrzeżenia).
2. Uczeń ma prawo poprawić pisemnie ocenę niedostateczną ze sprawdzianu w terminie ustalonym przez nauczyciela (nieprzekraczającym dwóch tygodni od momentu uzyskania oceny). Poprawa ocen jest jednorazowa. Pozostałe oceny uczeń może poprawiać ustnie lub pisemnie – po uzgodnieniu formy i terminu z nauczycielem.
3. W ocenie rocznej uwzględnia się systematyczność pracy, postęp oraz zaangażowanie i indywidualne możliwości ucznia.
4. Uczeń jest zobowiązany być przygotowanym do każdej lekcji, sprawdzianu i kartkówki. Wyjątek stanowią szczególne sytuacje losowe zgłaszane przed lekcją. Pojedyncza nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć, ma obowiązek uzupełnienia braków.
5. **Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.**